

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Academic Journal of Language and Literature

CİLT/VOLUME: 4, SAYI/ISSUE: 1, NİSAN/APRIL 2020

Ali PULAT

Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi
ali.pulat@usak.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-8923-0782>

Sümevra KAYA

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı

Aykut Ertuğrul'un *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* Adlı Hikâye Kitabının Metinlerarası İlişkiler Açısından İncelenmesi

Analysis of Aykut Ertuğrul's Story Book Called *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* in Terms of Intertextuality

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 19.11.2019

Kabul Tarihi/Accepted: 06.02.2020

Yayın Tarihi/Published: 30.04.2020

Atıf/Citation

PULAT, Ali; KAYA, Sümevra (2020). "Aykut Ertuğrul'un Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu Adlı Hikâye Kitabının Metinlerarası İlişkiler Açısından İncelenmesi". *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 4 (1), 12-26.
DOI: 10.34083/akaded.648584.

PULAT, Ali; KAYA, Sümevra (2020). "Analysis of Aykut Ertuğrul's Story Book Called Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu in Terms of Intertextuality". *Academic Journal of Language and Literature*, 4 (1), 12-26.
DOI: 10.34083/akaded.648584.

<https://doi.org/10.34083/akaded.648584>

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Aykut Ertuğrul, postmodernizmin tanımını gelenekle birlikte ele almaktadır. Modernizmin eleştirisini yapan Aykut Ertuğrul postmodernizmi, geleneksel motiflerle okuyucusunun karşısına çıkarmaktadır. Aykut Ertuğrul hikâyelerinde kültürel mirasa önem verir ve geleneği bu çağın beklentilerine uyarlarlarken metinlerarasılıktan yararlanır. Aykut Ertuğrul, postmodernizmin ön eki olan “post” u gelenekteki “makam, mevki” anlamına gelen çağrışımı ile kullanır. Bu sebeple; dini, sosyal, kültürel ve tarihi birçok unsur onun hikâyelerinde yeni ve özgün bir biçimde ele alınmıştır. Bunu yaparken metinlerarasılıktan da yararlanır. Aykut Ertuğrul'un hikâyelerinde metinlerarasılık, yeni anlatım özelliklerine kavuşmuştur. Aykut Ertuğrul, hikâyelerinde metinlerarasılık özelliklerini yapısal olarak postmodernist bir çizgide kullanırken içerik olarak geleneğe bağlı kalmıştır.

Aykut Ertuğrul, *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı kitabında metinlerarasılığı edebi, dini, tarihi metinlerden alırken; bu hikâyelerde gönderge, anırtırma, pastiş, parodi, ironi ve kolaj gibi tekniklerden yararlanmışır. Bunun yanında bu hikâyelerde müzik, film, gazete haberleri, oyunlar ve güncel olayları da kullanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aykut Ertuğrul, postmodernizm, metinlerarasılık, hikâye

Abstract

Aykut Ertuğrul is one of those who blends the definition of postmodernism with tradition. Aykut Ertuğrul, a critic of modernism, blends postmodernism with traditional motifs and confronts his readers. Aykut Ertuğrul gives importance to cultural heritage in his stories and takes advantage of intertextuality in adapting tradition to the expectations of this era. Aykut Ertuğrul uses postmodernism with its connotation in the tradition meaning “Maqam”. For this reason, many religious, social, cultural and historical elements are taken into consideration in a new and original way in his stories. He also takes advantage of intertextuality in doing so. In Aykut Ertuğrul's stories, intertextuality gained new narrative techniques. Aykut Ertuğrul has remained content with tradition while using these techniques structurally in a postmodernist line.

Aykut Ertuğrul, in his book `Eternal Happiness of beginnings`, took advantage of literary, religious and historical texts to be intertextual; in these stories he made use of techniques such as sentencing, memorization, pastij, parody, irony and collage. Moreover, music, film, newspaper - news, games and current events were also used in these stories.

Keyword: Aykut Ertuğrul, postmodernism, intertextuality

1. Giriş

Postmodernizm, Batı'da oluşan gelenek ve modern kavramına ilave olarak ortaya çıkar. Postmodernistler modernizmin getirilerinin insanlara mutluluk ve huzur getirmediğini düşünürler. Ali İhsan Kolcu'ya göre "Postmodern düşünce ilk eleştirilerini modernizmin insanlık adına sunduğu 'mutluluk reçeteleri'nin artık işe yaramadığına yöneltir." (Kolcu, 2015:290) Bu bağlamda teknik açıdan mükemmel olma iddiasını taşıyan modernizme tepki olarak postmodernizm ortaya çıkmıştır. Postmodernizm içerik olarak sınırlarını geniş tutar. Postmodernistler tek bir düşünce üzerine bağlı kalmazlar. Var olan değerleri, tarihi, geleneği kendi istedikleri şekle dönüştürerek kullanırlar. Postmodernistler özneyi, bilgiyi, oyunu, ironiyi ve anarşiyi ön planda tutarlar.

Hakan Sazyek postmodernist roman tarzının ana özelliklerini, a-Üstkurmaca, b-Metinlerarasılık, c-Polisiye/gerilim, d-Tarihe yönelme." (Sazyek, 2002:494) şeklinde sıralamıştır. Hakan Sazyek'in postmodernist romanın alt başlıkları olarak ele aldığı bu maddeleri öykü incelemeleri için de düşünmek mümkündür.

Metinlerarasılık, bütüncül bir yapıya kavuşturulması amacıyla bir edebî metnin dokusuna hem edebiyat alanından hem de başka alanlardan metin parçalarının katılması demektir. Kubilay Aktulum, metinlerarasılığın ortaya çıkışıyla ilgili şöyle söyler:

"Metinlerarasında, her metnin kendinden önce yazılmış öteki metinlerin alanında yer aldığı, hiçbir metnin eski metinlerden tümüyle bağımsız olamayacağı düşüncesi öne çıkar. Bir metin hep daha önce yazılmış metinlerden aldığı kesitleri yeni bir birleşim düzeni içerisinde bir araya getirmekten başka bir şey olmadığına göre, metinlerarası da hep önceki yazarların metinlerine, eski yazınsal bir geleneğe bir tür öykünme işleminden başka bir şey değildir. Kısacası, bu bağlamda, her yapıt bir metinlerarasıdır." (Aktulum, 2000:18)

Metinlerarasılık kavramı çerçevesinde her metin bir başka metnin içine sindirilmiş ya da biçim değiştirerek (Aytaç, 1999: 150) başka bir şekle ve manaya bürünmüş olabilir. Bu durum metne zenginlik ve güç kattığı gibi geçmiş ve gelecek arasında irtibatı güçlendirir. İleri sürülen bir iddiayı açıklamak ya da kabul ettirmek için alıntı yapılır ve bu çaba bilinçli bir iştir (Aktulum, 2000:94). Alıntılanan metnin seçimi, alıntının sınırları, montaj edilme biçimleri, yeni metinde ona verilen anlam alıntının anlaşılması için gerekli unsurlardır (Aktulum, 2000:98). Gizli alıntı yani aşırma ise başkasının görüşünü kendisininmiş gibi ifade etmektir, hoş karşılanan bir durum değildir (Aktulum, 2000:104).

Hakan Sazyek, "Türk Romanında Postmodernist Yöntemler ve Yönelimler" adlı makalesinde metinlerarasılığı üç alanda incelemiştir. Hakan Sazyek: "Metinlerarasılık, aslında roman türünde yansıtmacı, modernist ve postmodernist tarzların ortak ögesidir." (Sazyek, 2002:499) der. Sazyek yansıtmacı yazar için şu tespitleri yapar:

"Yansıtmacı yazar konuyu sahip olduğu kültürel donanımdan geniş ölçüde yararlanarak işler. Böylece edebiyat dışı okuma etkinliği sonunda edindiği sanat, felsefe, tarih, sosyoloji, psikoloji vb. alanlarına ait pek çok bilginin tortusu kurmaca yapının içine siner. Kimi zaman da yazar, bunu doğrudan bir tutumun ürünü kılarak yine aynı etkinliğin sonucunda bir sorunsal hâline getirdiği felsefi, tarihi, sosyolojik, psikolojik bir durumu, olguyu ya da kavramı romanına konu alır. Söz konusu sorunsal, bu alanlardaki farklı görüşleri, tezleri, öğretileri çatıştırarak irdeler." (Sazyek, 2002:500)

Modernistlerde ise metinlerarasılık imge ve motif amaçlı kullanılır. Metinlerarasılık her dönemde ve akımda görülebilir ancak postmodernizmle farklı bir anlam kazanmıştır. Hakan Sazyek bu durum ile ilgili şöyle der: "Metinlerarasılığın postmodernizmdeki işlevi ise çok

daha farklıdır. Farklı metinler artık sadece bir oyunun parçası durumundadırlar.” (Sazyek, 2002:500) Bu tespiti göre metinlerarasılık, postmodernizm içinde bir oyunun parçasıdır ve var olan yöntemleri kendi alanına göre düzenlemiştir. Postmodernistler, yazılan metnin anlaşılabilirliği için kendinden önceki metinlerin okunması gerektiğini savunurlar. Metinler arasında bir beslenme olduğuna inanırlar. Yazarlarının birbirinden etkilenerek beslenebileceğini düşünürler. Ali İhsan Kolcu'ya göre; bir metnin diğer metinlerle arasındaki her türlü ilişki metinlerarasılık kapsamına girmektedir. Metinler arası özelliklerin belirlenmesi ancak var olan metinlerin değerlendirmesiyle, her açıdan incelenmesiyle mümkün olacaktır (Kolcu, 2015:300).

Ali İhsan Kolcu, metinlerarasılığın oluşum sürecini ve amacını şu şekilde anlatır:

“Metinlerarasılık kuramının öncüleri her metnin bir önceki metinlerden alıntılarla inşa edildiğini onların toplamı olduğunu ve onun kendi başına bağımsız bir üretim olamayacağını ileri sürerler. Her yeninin eskinin üzerine oturduğunu bir bakıma onun karşıtı olsa bile yeninin üretilmesine katkısının olduğu kabul edilen bir gerçektir. Kendi 'ötekisi'ni oluşturan her akım her şeyden önce bir sanat ve edebiyat geleneğinin oluşmasına hizmet eder.” (Kolcu, 2015:302)

Metinlerarasılık metnin içerisinde farklı durum ve pozisyonlarda bulunabilir. Metinlerarasılığın anlaşılabilirliği için okurun, okuduğu metnin yazarının bilgi dünyasını araştırması gerekecektir. Nitekim metinlerarasılık açık ve örtük alanlarda kullanıma elverişlidir. Okur, yazarın beslendiği kaynakları tespit edemediyse var olan metin onun için sıradanlaşacaktır. Ayrıca burada okurun bilgi birikimi büyük önem arz etmektedir. Okurda muhakeme yeteneği olmalıdır. Ancak bu şartlar varsa metinler arası öğeler tespit edilir. Olmadığı takdirde okunan metnin niteliği anlaşılabilir.

Metinlerarasılık denilince sadece var olan metinler devreye girmez. Sanatsal tüm alanlarda metinlerarasılığa gidilebilir. Var olan bir resmi veya fotoğrafı başka bir yerde kullanmak, bir heykelden esinlenerek yeni bir heykel inşa etmek ve ya bir notadan beslenip beste oluşturmak da metinlerarasılık olarak değerlendirilir. Lale Quasimova “*Metinlerarası İlişkiler Açısından Mustafa Kutlu'nun Beşlemesi*” adlı makalesinde bu konuyla ilgili şöyle söyler: “Yazarlar, metinlerarasılık ilişkisine başvururken sadece edebi metinlerden faydalanmazlar. Aynı zamanda fikri metinlerle, resimlerle ya da müzikle de bağlantı kurabilirler. Bu açıdan bakıldığında yazarın kendi eserinde daha çok hangi tür yapıtlarla bağlantı kurduğu ve hangi yazarlardan faydalandığı tespit edilebilir.” (Quasimova, 2011:64)

Postmodernizmin tanımı net olarak yapılamamıştır. Postmodernizm sürekli kendine yeni anlamlar katmaktadır. Modernizmin bir eleştirisi olarak çıkan bu kavramda post kavramı, Latince'de sonra anlamına gelmektedir. Aykut Ertuğrul, postmodernin tanımı yeniden yapmıştır. Aykut Ertuğrul, postmodernizmin tanımına yeni bir anlam yüklemiştir. Postmodernist yöntemlerle geleneksel konulara değinmiştir. Aykut Ertuğrul'un fantastik bir üslupla geleneksel konuları ele alması onu diğerlerinden ayırmaktadır. Aykut Ertuğrul, *Post Öykü* dergisini çıkartmaktadır ve bu dergideki söyleşisinde derginin adı ile ilgili olarak şunları söylemiştir:

“İkincisi de gelenekle bağ kurmak, diye bir şeyden bahsediliyor sürekli. Biz gelenekle nasıl bağ kurabiliriz, bu soruya gerçekten bakalım. Aslında derginin adına da: uygun bir postmodernizmdeki post bir de geleneksel anlamda makam anlamına gelen post. İkisini de kapsasın diye derginin adını post olarak seçtik. Biz gelenekle nasıl bağ kurabiliriz, sahici bir bağ kurmak mümkün mü, mümkünse nasıl, değilse peki ne yapmalıyız?” (Kaya, 2020:632)

Aykut Ertuğrul'un *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* Adlı Kitabında Metinlerarasılığın Tasnifi

Bu makalede Aykut Ertuğrul'un *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı kitabındaki öykülerde metinlerarasılık özellikleri tespit edilecektir. Bu özellikler edebi dönemlerine göre tasnif edilecektir. Postmodernist anlatım tekniklerinden biri olan metinlerarasılık yönteminin de kendi içerisinde kullanım alanları vardır. Metinlerarasılığı incelerken parodi, pastiş, alıntı, gönderge, anıştırma ve gülünç dönüştürüm alt başlıkları altında incelemek mümkündür.

Aykut Ertuğrul, postmodernizmi yeniden yorumlamış, geleneksel öğeleri fantastik bir olay örgüsünün içine dâhil etmiştir. Bunu yaparken postmodernist anlatım tekniklerini kullanmıştır.

Aykut Ertuğrul, kültürden beslenmiştir. Geleneksel ve kültürel motifler hikâyelerinin ilham kaynağı olmuştur. O, hikâyelerini yazarken bahsi geçen motiflerin kaynaklarından alıntılar yapmış ve onları dönüştürerek yeni bir biçime sokmuştur. Bunu metinlerarasılık yöntemini kullanarak yapmıştır.

Aykut Ertuğrul'un *Keyfekader Kahvesi, Mümkün Öykülerin En İyisi, İki Dünyanın Ustası* ve *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı dört öykü kitabı vardır. Bu öykü kitaplarının içerisinde *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu*'nu incelediğimizde diğer metinlerden (tarihi, edebi, dini vs.) unsurlara rastlanıldığı görülmektedir. Bu unsurlarla metinlerarası ilişkilerin varlığı tespit edilmiştir. *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu*'nun metinlerarası tasnifi şu şekildedir:

1. Edebî Metinlerle Kurulan Metinlerarası İlişkiler

Aykut Ertuğrul, metinlerarası ilişkiler bağlamında edebi metinleri kaynak olarak kullanmıştır. Biz bu kaynakları yeni edebiyat, halk edebiyatı ve batı edebiyatı olmak üzere sınıflandırdık. Yaptığımız sınıflandırmada birbirinden farklı ideolojiler benimseyen kişilerin varlığı tespit edilmiştir. Yazarın geniş bir literatürden yararlandığı görülmektedir.

Yeni Edebiyat: Aykut Ertuğrul, "Yüzyıldan Son Çıkış" adlı hikâyesinde yerli ve yabancı sanatçıların ismini kullanarak gönderge yöntemi uygulamıştır. Birbirinden farklı estetiğe ve düşünceye sahip kişilerin aynı yerde bulunmasının getirebileceği karmaşayı hissettirmek amacıyla bu tekniği kullandığı söylenebilir.

"(...)William Blake, Joyce, İsmet Özel şuraya, Campbell, üzerine fırlatılmış gibi görünecek bir doz Asaf Halet Çelebi, Borges, arkaya da bir Ethica koyduk mu tamamdır(...)" (Ertuğrul, 2018:30)

Yüzyıldan Son Çıkış adlı hikâyede Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar* adlı kitabının kahramanı Olric'in konuşmasına yer verilmiştir. Bu konuşmada yazar adı "(#atay)" şeklinde verildiği için doğrudan alıntı, gönderge olarak sayılmaktadır. Ayrıca Olric, burada kafa karışıklığını simgelemektedir. Bu hikâyede anlatıcı sürekli sorular sormaktadır.

"(...)Bizi ele geçirmek mi istiyorlar **efendimiz? Yok artık Olric** (#atay) hâlâ mı?(...)" (Ertuğrul, 2018:30)

Yazar, *Yüzyıldan Son Çıkış* adlı hikâyede Necip Fazıl'ın şiirini kaynak vermeden metnin içerisinde kullanmıştır. Aykut Ertuğrul bu öykünün sonunda intihal sözlüğü verse de bu sözlük bir kaynakça mahiyetinde değildir. Bu nedenle bu alıntı bir anıştırma örneğidir. *Yüzyıldan Son Çıkış* hikâyesinde, yoğun bir şekilde metinlerarası teknikten yararlanmıştır. Bu durum hikâyenin bütününe bakıldığında çağın hızlı yaşantısıyla özdeşleştirilebilir. Hikâyede "(...) "Dur!" dedim içimdeki sese, **bu cadde çıkmaz sokak**; insanın içindeki sese karşı bir ses

kullanıyor olması **ne kötü be birader.(...)**" (Ertuğrul, 2018:30-31) şeklinde kalın tonla yazılan "bu cadde çıkmaz sokak" söz grubu Necip Fazıl'ın *Kaldırımlar* şiirinde şöyle geçer:

"Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak!
Haykırsam kollarımı makas gibi açarak"

"*Atları Bağladım Geceyi Burada Geçireceğiz*" Melisa Kesmez'in kitabıdır. Aykut Ertuğrul, bu kitap adını *Yüzyıldan Son Çıkış* adlı öyküsünde metnin içerisine yerleştirmiş ve kalın punto kullanarak yazmıştır. Burada gönderge mevcuttur.

"Cama yağmur damlaları vuruyordu. **Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu.** Demet, bana bakıyordu. İnsan bana neden bakar ki? Utandım. Utanmaz yalancı, oyunbaz geveze, sempati yoksunu sahtekar. Kendime fazla yüklenmenin zamanı değil şimdi. Nutkum tutulmuştu. Elleriyle düzeltti. Elbisesini yani. **Elleri denizin dibinde geziyor gibiydi.**" (Ertuğrul, 2018:33)

Sezai Karakoç'un *Köşe* şiirinden "Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu." dizesi ve *Monna Rosa* şiirinden ise "Ellerin denizin dibinde geziyor gibiydi." dizesi *Yüzyıldan Son Çıkış* hikâyesinde kullanılmıştır. Bu alıntılarda diğerleri gibi kalın punto ile yazılmış ve intihal sözlüğü verilmiş olsa da bir anıştırma örneğidir. Çünkü verilen bilgiler Sezai Karakoç'u direk kaynak olarak göstermemektedir.

Aykut Ertuğrul, *Yüzyıldan Son Çıkış* hikâyesinde "**Yüreğimden böğürmek üzereyim gibi hissediyorum.(...)**" (Ertuğrul, 2018:33) cümlesini kullanmıştır. Bu cümle Cahit Zarifoğlu'nun "*Akşam Sofrasında Yedi Kişilik Bir Aile Oyunu*" adlı eserinden bir alıntıdır. Yazarın adı verilmeden kullanıldığı için bir anıştırma örneğidir.

"Yüreğimden böğürmek üzereyim gibi"
"Peki ama" kız kardeş
"Yürekle böğürmek mi dedin öyle bir şey mi dedin."
(Ertuğrul, 2018:33)

İsmet Özel'in *Celladına Gülümserken Çektirdiğim Resmin Arkasındaki Satırlar* adlı şiirinden bir parçayı Aykut Ertuğrul, *Yüzyıldan Son Çıkış* hikâyesinde kullanmıştır. Özgün metinde kalın punto kullanılarak alıntılanan şiir, İsmet Özel'in adı verilmediği için anıştırma örneğidir.

"**Bakın ben, birçok tuhaf marifetimin yanı sıra ilginç ödeme yolları da bulabilen biriyim,**" demek isterdim, diyemedim.(...)" (Ertuğrul, 2018:34-35)

"Bakın ben, birçok tuhaf
marifetimin yanısıra
ilginç ödeme yolları bulabilen biriyim
üstüme yoktur ödeme hususunda
sözün gelişi
üyesi olduğunuz dernek toplantısında
bir söyleve ne dersiniz?" (Özel, 1997:232)

Turgut Uyar'ın "Göge Bakma Durağı" adlı şiirinden bir parça alınmıştır. Ertuğrul, *Yüzyılın Son Çıkışı* hikâyesinde *Göge Bakma Durağı* şiirini şu şekilde kullanmıştır: "(...) **Bu karanlık böyle iyiydi affe..tövbe. Aktı. Zaman.**"(Ertuğrul, 2018:35). Bu kullanımda yazarın adı verilmemiştir. Yazarının adı verilmeden var olan metinden bir parça alıp başka bir metnin içerisine yerleştirmek anıştırma örneğidir. Ayrıca Aykut Ertuğrul'dan alıntılanan bölümde Turgut Uyar'ın şiirinin olduğu bölümün özgün olarak kalın punto kullanılarak oluşturulması gözden kaçmamalıdır.

"Falanca durağa şimdi geliriz göge bakalım
İnecek var deriz otobüs durur ineriz

Bu karanlık böyle iyi afferin Tanrıya
Herkes uyusun iyi oluyor hoşlanıyorum” (Uyar, 2019:27)

Aykut Ertuğrul, Oktay Rifat Horozcu'nun *Yağmur Başlangıcı* adlı şiirinden “Cama yağmur damlaları vuruyordu. **Siz daha başlangıç bile değilken Yağmur başlamıştı.(...)**” (Ertuğrul, 2018:36) şeklinde alıntı yapmıştır. Bu bir anıştırma örneğidir.

Aykut Ertuğrul, *Ejderha Diyorum Ejderha* adlı hikâyesinde Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar*'daki kahramanı Orluc'e gönderge yapmıştır. *Ejderha Diyorum Ejderha* hikâyesinde başkahramanın kafası karışıktır. Başkahraman kendini bir rüya hâlinde sanır ve zamanlar arası yolculuk yapar. Yunus Balcı'nın ifadeleriyle Orluc de böyle bir kahramandır. “Bu iç hayatta yine kedisinin yaratmış olduğu iç kişiliği Orluc ona arkadaşlık etmeye başlar. Orluc'le aralarında geçen diyaloglarında sık sık kendisini ve geçmiş hayatını; ailesini, iş arkadaşlarını, aile dostlarını eleştirir.” (Balcı, 2004:45) Dolayısıyla yazar burada kahramanın iç sesini Orluc'le özdeşleştirmiştir.

“Haydar abi git işine Alla'sen, Orluc oldun çıktın başımıza!” (Ertuğrul, 2018:57)

Aykut Ertuğrul, *Hızır Selamsız'ın Mektubu* adlı hikâyesinde Sezai Karakoç'a atıf yapmıştır. Bu atıfta Karakoç'un adı geçmiştir. Hikâyede kahraman odaların içerisinden geçmektedir. Her girdiği oda yeni bir odaya açılmakla birlikte dönüş yolu bulunamamaktadır. Bu Sezai Karakoç'un düşünce dünyasındaki kaderle örtüşür. Bu nedenle Sezai Karakoç'tan bir alıntı yapılmış olduğunu düşünüyoruz.

(...) Hiçbir kapı beni Habibe Hanım'ın cesedinin bulunduğu odaya götürmüyordu, eşyalarla dolu, Habibe Hanım'ın deyimiyle “şen dünya içinde şen dünya içinde bir avuç şen dünyaydı burası”(evet Karakoç)(...)” (Ertuğrul, 2018:98)

Aykut Ertuğrul, *Zehra'nın Bin İkinci Gece Masalı* adlı hikâyesinde Ali Emre'nin *İki Dağın Öpüşmesi Gibi* adlı şiirinden doğrudan alıntı yapmıştır.

“Öyle uzun uzun, güzel güzel
öldürülse de herkesin gözü önünde
bütün anneler sırayla emzirir onun düşlerini” Ali Emre” (Ertuğrul, 2018:101)

Halk Edebiyatı: Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu adlı hikâyede Ferhat ile Şirin'in hikâyesinden ilham alınarak Ferhat kahramanı kullanılmıştır. Buradaki Ferhat da aşkı Despina için birçok zorluğa göğüs germektedir. Hikâye kahramanı Ferhat, tıpkı geleneksel olarak bildiğimiz Ferhat ile Şirin'deki Ferhat gibi aşkı Despina için her şeyi yapmaktadır. Geleneksel anlamda Ferhat'ı İskender Pala şöyle tanımlamıştır.

“Ferhad ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri,, Ferhad, Hüsrev adlı İran padişahının sevgilisi olan Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütûn adlı bir dağı delmesi istenir. Çünkü kendisi bir mimar- mühendistir. Divân şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri göze alan âşığı sembolize eder. Daha çok Şirin ve Hüsrev ile birlikte anılır. Bazen Mecnun ile karşılaştırılır.” (Pala, 2012:152)

Aykut Ertuğrul'un Ferhat'ı kullanarak yeni bir hikâye yazması pastiş metodunu kullandığını göstermektedir. *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı hikâyeden bu durumu şöyle bir alıntı yaparak açıklayabiliriz:

“Olanları anlaması için biraz iteklemem gerekti:

“Adın Ferhat ve imkânsız bir aşka düşmüşsün. Aslına bakarsan her şey normal. Neden bu kadar şaşkınsın anlamadım? Zamanın her noktasında bütün Ferhat'lar aşkları için bir dağı delmek zorundadır. Allah'ın kanunu budur.”

Şaşırdı. Daha kim olduğunu bilmekten, kendisini görmekten, içinde bulunduğu durumu kavramaktan aciz...

“Dağ mı? Ne dağı?” (Ertuğrul, 2018:16)

Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu adlı hikâyede halk edebiyatında hikâyelerini bildiğimiz kişilerin isimlerine yer verilmiştir. Bu postmodernizmin metinlerarasılık tanımına göre bir gönderge örneğidir.

“(…)İnanmayan Şeyh-i Sanan’a sorsun, Mecnun’a, Kerem’e, Romeo’ya sorsun. Aşk, kusursuz bir tuzaktır, kurbanlarının kendisini bile bile ortasına attığı...(…)”(Ertuğrul, 2018:19)

Dünyanın En Acıklı Hikâyesi adlı öyküyü Aykut Ertuğrul, halk edebiyatından bildiğimiz Leyla karakterini yeni bir hikâyeye karşımıza çıkarmıştır. Aykut Ertuğrul, pastiş yöntemiyle Leyla üzerinden hikâyeyi yeniden yazmıştır.

“Leyla o akşam kalbinde anlam veremediği bir sızı hissetti: Bir yeri yanlışlıkla kesilmiş gibi. Usul usul kan damlıyor gibi hissediyor ama kanayan yerini bulamıyordu. Ninesinden öğrendiği duaları okudu. Uyudu: Sanki bir daha asla uyanmayacakmış gibi.” (Ertuğrul, 2018:27)

Aykut Ertuğrul, *Zehra'nın Bin İkinci Gece Masalı*'nda *Binbir Gece Masalları*'ndan ilham alarak yeni bir hikâyeye oluşturmuştur. Aykut Ertuğrul, *Binbir Gece Masalları*'nın baş kahramanı Şehrazat'ın yerine kendi hikâyesinde Zehra'yı koymuştur. Zehra'nın üzerinden *Binbir Gece Masalları*'ni zaman kavramıyla oynayarak, gülünç bir şekilde yeniden yazmıştır. Bu nedenle Aykut Ertuğrul'un burada pastiş yöntemini kullandığını söylemekteyiz. Ayrıca *Zehra'nın Bin İkinci Gece Masalı*'nda Şehrazat'tan bahsederek gönderge yapmıştır.

“Şehrazat!

Seni Şehrazat diye çağırırdı; ne iyi bir adamdı.(...)” (Ertuğrul, 2018:105)

Batı Edebiyatı: *Yüzyıldan Son Çıkış* adlı hikâyede Aykut Ertuğrul, William Blake'nin “*Kaplan! Kaplan!*” adlı şiirinden alıntı yapmıştır.

“Kaplan! Kaplan! gecenin ormanında
Işıl ışıl yanan parlak yalaza
Hangi ölümsüz el ya da göz, hangi,
Kurabildi o korkunç simetrini?

Hangi uzak derinlerde, göklerde
Yandı senin ateşin gözlerinde?
O hangi kanatla yükselebilir?
Hangi el ateşi kavrayabilir?

Ve hangi omuz ve hangi beceri
Kalbinin kaslarını bükebildi?
Ve kalbin çarpmaya başladığında,
Hangi dehşetli el? ayaklar ya da (#williamblake)” (Ertuğrul, 2018:29-30)

Yine Yüzyıldan Son Çıkış hikâyesinde Nietzsche'nin “Tanrı öldü, onu biz öldürdük!” sözünü pastiş yoluyla evirmiştir. Bu hikâyede “(...)İç sesler öldü, onu biz öldürdük.(...)” (Ertuğrul, 2018:31) şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Burada yazar, post modernist çağı yüzyıl olarak değerlendirmiştir. *Yüzyıldan Son Çıkış* adlı, içinde yaşadığımız yüzyılın post modern anlayışını yine post modern teknikler kullanarak reddeder. Nietzsche'nin sözü ile aslında bireyin iç dünyasında yitirdiği değerlerden bahseder.

Yüzyıldan Son Çıkış adlı hikâyede Aykut Ertuğrul, Milan Kundera'nın sözünü metninin içerisinde kaynak göstermeden kullanmış, anıştırma yapmıştır.

“(...) Sessizliğim dikkatini çekmiş olmalı. **Sessizlik dikkat çeker. Etkileyebilir. İnsanı gizemli kılar. Ya da şüpheli.**”(Ertuğrul, 2018:34)

Aynı hikâyede William Shakespeare'in sözü anıştırma metoduyla metnin içerisinde yerini bulmuştur.

“Oluyor! İçimden bağırarak geliyordu, **olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu.** Bu lan bu! İşte bu. Heyecanımı belli etmedim.”(Ertuğrul, 2018:36)

Shakespeare'in *Hamlet* adlı eserinde bu sözü Sabahattin Eyüboğlu tarafından şu şekilde çevrilmiştir:

“HAMLET
Var olmak mı, yok olmak mı, bütün sorun bu!
Düşüncemizin katlanması mı güzel,
Zalim kaderin yumruklarına, oklarına,
Yoksa direktip bela denizlerine karşı
Dur, yeter! demesi mi?” (Shakespeare,2008:100)

Yüzyıldan Son Çıkış adlı hikâyedeki bir diğer anıştırma örneği ise Borges'in *Kum Kitabı*'ndandır. Aykut Ertuğrul burada Borges'in *Kum Kitabı*'ndan aldığı yeri kalın olarak belirtmiştir. Diğer kısımlar ise kendi hikâyesi olan *Dünyanın En Acıklı Hikâyesi*'nin kahramanı Demet'e atıf yapmıştır. Aykut Ertuğrul üzerinde Borges etkisi aşikârdır. Burada kendi metni ile Borges'in metnini birleştirmesi bir etkilenmenin sonucudur.

“**Eğer zaman sonsuzsa, biz zamanın herhangi bir noktasındayız** ve ben seni herhangi bir noktada ve zamanın her noktasında seviyorum Demet.” (Ertuğrul, 2018:37)

Aykut Ertuğrul *Ejderha Diyorum Ejderha* adlı hikâyesinde S. Kierkegaard'dan doğrudan alıntı yapmıştır.

“Lakin böyle sürmeyecekti. İbrahim yeniden sınanacaktı. Her şeye kadir o ehil güçle, gözünü kırpmadan tetikte bekleyen o düşmanla, her şeyden uzun yaşayan o ihtiyar hasımla: zamanla savaşmış ve imanını korumuştur. Bu savaşın tüm dehşeti şimdi bir tek anın içinde toplandı.” Korku ve Titreme / S. Kierkegaard” (Ertuğrul, 2018:56)

Ejderha Diyorum Ejderha hikâyesinde Tolstoy'un söylediklerine karşılık alaycı bir tavır aynı zamanda parodi de yapılmıştır. Ayrıca Tolstoy'dan bahsedilerek gönderge de yapılmıştır.

“(...)Ah doktor ah, bütün aşk hikâyeleri birbirine benzer. Bakma sen Tolstoy'a! Mutsuz olanlar bile. “Tahsin çok farklısın... Tahsin seni seviyorum... Tahsin sana ne nerede olduğumdan... Tahsin senin için endişeleniyorum... Tahsin beni korkutuyorsun...(...)” (Ertuğrul, 2018:61)

“*Ejderha Diyorum Ejderha*” adlı hikâyede JackLondon'a ve Martin Eden'e gönderge yapmıştır.

“Kitap okuyordu. Hiç unutmaz, JackLondon'un Martin Eden'i. Berk, ne zaman rahat bıraksa kitap okurdu zaten. Yani hayat. Hayattan kitaplara kaçmıştı. Okulda da evde de.” (Ertuğrul, 2018:87)

“*Hızır Selamsız'ın Mektubu*” hikâyesinde Aykut Ertuğrul kendi adını ve Kurt Vonnegut'un adını kullanmıştır. Bu isim geçirilmesi de burada gönderge olduğunu göstermektedir.

“Sevgili Aykut Ertuğrul, sözlerime sizin de sevdiğinizi bildiğim Kurt Vonnegut’un cümleleriyle başlamamın elbette bir sebebi var.(...)” (Ertuğrul, 2018:93),,

Edebi metinlerle kurulan ilişkiler incelendiğinde çok fazla türün gerek üslup gerek içerik açısından metne dahil edildiği görülmektedir. Bu dahil edilen metinler ana metnin içerisinde yer aldığı için metinlerarasılıktan söz edilir.

2. Dini Metinlerle Kurulan İlişkiler

Aykut Ertuğrul, *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı kitabında dini metinlere sıkça yer vermiştir. Kitabın adını taşıyan ilk öyküsünde Hz. Âdem’in var oluş hikâyesini metnin içerisinde anlatarak olaylara bir olağanüstülük eklemiştir. Burada postmodern anlayışa göre ters mesaj vermemekle birlikte konu taklidi olmasından dolayı parodinin varlığından söz edilebilmektedir.

“Sana daha önce söyledim, her insan, zamanın her anında yaşamaya devam eder. Artık biliyorsun Despina tam şu anda yaşıyor, kainat tam şimdi yaratılıyor, Hazreti Adem yeryüzüne ilk adımlarını atıyor, bir çocuk doğuyor, aynı çocuk doksanında bir ihtiyar olarak ölüyor. Hepsi aynı anda.”(Ertuğrul, 2018:19)

Makul Saatler adlı öyküde Mehdi’yi bekleyen Feraye Teyze karakteri karşımıza çıkmaktadır. Mehdi, İslam dininde ahir zamanda geleceğine inanılan kurtarıcı kişidir. Ekrem Sarıkçıoğlu Mehdi’nin tanımını şöyle yapmıştır:

“Sözlükte “doğru yolu bulmak; yol göstermek, rehberlik etmek” anlamındaki hüdâ (hedy, hidâyet) kökünden türemiş bir sıfat olup “hidayete erdirilmiş, kendisine doğru yol gösterilmiş kişi” demektir. İleride gelecek bir kurtarıcı (mesih, mehdi) inancı büyük dinlerde olduğu gibi ilkel dinlerde de görülmekte, bu inanç bir bakıma tarihte ve günümüzde bazı dinî-siyasî hareketlerin güç kaynağını oluşturmaktadır. Kavramın içeriğindeki âhir zaman, hükümdarlık, dini yenileme, kurtarıcılık gibi ana özellikleri değişmemekle birlikte içinde bulunduğu dinin karakterine göre ayrıntılarda farklılıklar görülmekte, bu kavramı ifade eden kelimeler de dinlere ve kültürlere göre değişmektedir.” (Sarıkçıoğlu, 2003:371)

Makul Saatler hikâyesi konu olarak Mehdi’nin gelişine uyarlanmıştır. Mehdi’ye burada gönderge yapılmıştır. Hikâye kahramanı Feraye Teyze, hergün onu içinde bulunduğu yalnızlıktan kurtaracak bir Mehdi beklerken vefat etmektedir.

“Kimse bilmiyordu ama Feraye Teyze’nin en gizli mesleği idi bu: Mehdi’yi beklemek.(...)” (Ertuğrul, 2018:42)

“*Ejderha Diyorum Ejderha*” adlı hikâyede ise din büyüklerinden bahsetmektedir.

“Amcam? Hayır. Dedem? Hayır. İsmail dayım? Hayır! Albayım? Hayır! Hayır! Hz. Hamza! Hz. Hamza!” (Ertuğrul, 2018:57)

“Hah! Yutucu” hikâyesinde Mehdi’ye ve kıyamet günü ortaya çıkacak olan Yecüc ve Mecüc’e yer verilmiştir. Bu yer vermeler ismen olduğu için bu alıntılar göndergedir.

“(…) Onlarca dile çevrildi. Mesih’in Yutucu’dan geleceğine inanan bir tarikat, Yutucu’ların Deccal’i simgelediğini ve onları ancak Mehdi’nin durdurabileceğine inanan başka bir tarikat; Yecüc ve Mecüc’ün yutucunun kapısından saldıracağını söyleyen bir başkası... Bunlardan türeyen onlarca mistik yol ortaya çıktı.”(Ertuğrul, 2018:71)

Yecüc ve Mecüc İslam Ansiklopedisindeki tanımına göre: “Gerçek vaad”den maksat müfessirlerin büyük çoğunluğuna göre kıyametin kopmasıdır, dolayısıyla Ye’cüc ve Me’cüc kıyametin yaklaştığına işaret eden bir alâmettir veya kıyametin ilk aşamasında ortaya çıkacaktır. Âyetlerin anlamından hareketle şunları söylemek mümkündür: Ye’cüc ve Me’cüc

çevreye yayılıp zarar veren, yakıp yıkan toplulukların bir tasviridir; Kur'an, geçmişte olduğu gibi gelecekte de bu niteliği taşıyan toplulukların ortaya çıkacağını haber vermektedir. Bunlar çok kalabalık bir topluluktur ve yeryüzünde fesat çıkaracaktır.”(Çelebi,2013:373-375) Kıyamet günü ortaya çıkıp karışıklık çıkaracak Yecüc ve Mecüc'ün adı Ahd-i Atik¹'te Gog ve Mogog olarak geçmektedir. Yecüc ve Mecüc göndermesini Aykut Ertuğrul, “Zehra'nın Bin İkinci Gece Masalı” adlı öyküsünde de yapmıştır.

“Kimse gerçekten bilmiyor. Karanlıktan çıkmaması gerekenler. Kıyamet alametleri. Onlara kah Gog ile Magog denildi kah Yecüc ile Mecüc. Kim bilmek ister ki?(...)” (Ertuğrul, 2018:108)

Üç Hadis hikâyesinde Aykut Ertuğrul, Peygamber Efendimize ait olan üç hadisin oluşum şekillerini kendince kurgulamıştır. Aykut Ertuğrul, bu kurgulamayı gerçek bilgiler ışığında titizlikle yapmıştır. Var olan hadis metinlerini kurgulayarak onları hikâyeleştirmek bir pastiş yönteminden yararlanmaktadır.

“Ey Muhammed, bize senden bir elçi geldi. Güya sen, Allah'ın seni peygamber olarak gönderdiği iddiasında bulunuyormuşsun öyle mi?”
 “Evet, doğru söylemiş,” dedi Efendimiz.
 “Şu halde gökyüzünü yaratan kimdir?”
 “Allah'tır,” buyurdu Resulallah.
 “Ya yeri yaratan kimdir?”
 “Allah'tır” buyurdu Efendimiz.”(Ertuğrul, 2018:111)

“Üç Hadis” hikâyesinde birçok sahabenin adı kullanılmıştır. Sahabe adlarının kullanımı postmodernist metinlerarası tekniklerden pastişin varlığına işaret etmektedir.

“O gün, Efendimiz (sav) ile birlikte mescidde oturuyorduk. O konuşuyor biz dinliyorduk, o susuyor biz yine dinliyorduk; şimdi öylesi emredilmişti. Şimdi dinlemek zamanıydı. Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali dinliyordu, Musab bin Umeyr, Ammar bin Yasir, Talha bin Ubeydullah, Hamza bin Abdulmuttalip, Selman-ı Farisi, Abdullah bin Revaha, Sad bin EbiVakkas, Ebu Hureyre, Abdullah bin Mesud, Habeşli Bilal, Enes Bin Malik dinliyordu. Uzaklarda Gıfarlı Ebu Zer, Karanlı Veyssel, Habeş Kralı Necaşi, Varaka bin Nevfel bile dinliyordu.” (Ertuğrul, 2018:110)

“Üç Hadis” hikâyesinde hadislerden biri yarım olmak suretiyle alınmıştır. Ve devamına kurguya uygun ekleme yapılmıştır.

“Her sabah Resulallah'ın huzuruna çıkıyor, dinlemek istediğinde anlatıyorum; “Anam babam sana feda olsun Ya Resulallah, bugün yine düşümde...” (Ertuğrul, 2018:119)

İslam dininde dört büyük melekten biri olan Azrail'in adı “ İnsanların ve Cinlerin Ustası” adlı hikâyede gönderge yoluyla geçmektedir.

“(…)Üç, dört, değişen olmadı. Dünya, Korkut'un gözünde küçüldü de küçüldü. Sonunda Azrail Aleyhisselam'dan karada kaçış olmadığını düşünüp suda yaşaması gerektiğine karar verdi. (...)” (Ertuğrul, 2018:121)

¹ “Hıristiyanlar, yahudilerin kutsal kitabına Ahd-i Atik demektirler. Onlara göre, Allah ile insanlar arasındaki son ahid Hz. İsa vasıtasıyla yapılmış olandır. Dolayısıyla bu yeni ahidin yazılı ifadesi olan metinlere Ahd-i Cedid*, daha önceleri Allah ile İsrâilîoğulları arasında yapılan ahdi ihtiva eden metinlere de Ahd-i Atik denilmiştir. Türkçe'de de bu teamüle uyularak yahudi kutsal kitabına Ahd-i Atik (Eski Ahid) denilmektedir.” (Harman,1988:494)

İnsanların ve Cinlerin Ustası'nda Hz. İbrahim'in hikâyesine ve Nemrut'un hikâyesine de gönderme yapılmıştır. Bu göndermeler yapılırken alay değil, kurgu amaçlı ironiye başvurulmuştur.

“Bir başka ziyaretimde bir saat ustası, tamir ettiği saatimi teslim ederken beni kendine doğru çektir, dudaklarını kulağıma yaklaştırdı ve lafı dolandırmadan, İbrahim Aleyhisselam için yakılan ateşe su taşıyan karıncanın kendisi olduğunu söyledi. Hayretime aldırmadan, ‘Nemrut’u delirten sinek de işte şu ilerdeki tespih ustasıdır’ diye ekledi kıs kıs gülerken. Aynı anda bir başka Urfa’da bir kahveci, bir oğlan çocuğuna aynı şeyleri söyleyip gülüyordu. Bir başkasında Kazancı Bedih adıyla bilinen bir gazelhan, çırağına yine bu hikâyeyi anlatıyordu.” (Ertuğrul, 2018:128)

Aykut Ertuğrul’un metinleri genel anlamda incelendiğinde İslami öğelere sıkça rastlanır. Aykut Ertuğrul İslami ve kültürel değerleri temel alarak hikâyelerini oluşturmuştur.

2. Diğer Sanatlarla ve Alanlarla Kurulan İlişkiler

Müzik: Aykut Ertuğrul, türkülere hikâyelerinin içinde yer vermiştir. Hikâyenin ruhuna göre bir türkünün ortaya çıktığı görülmektedir. *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı hikâyesinde bir Boşnak türküsünden² kaynak göstermeden alıntı yapmıştır. Bu nedenle bir anıştırma örneği ortaya çıkmıştır.

“Kaç defa öldüm ama sen beni tekrar hayata döndürdün,
Nasıl sarhoştum ama sen beni ayıltın,
Ne ateşler yanardı ama sen söndürdün,
Ne hallere düşmüştüm ki sen beni kurtardın.
Senden sonra canım çöl gibi çıplak kaldı,
Senden sonra aşk, yoksulluk gibi geliyor...
Öyle geceler var ki şarap yerine keder dolduruyorum,
Ama kalbimdeki yaralar kadar gün yok.” (Ertuğrul, 2018:10)

Aykut Ertuğrul, bir diğer anıştırma örneğini ise memleketi olan Yozgat yöresinin bir türküsünü hikâyesinin içine alarak vermektedir. *Makul Saatler* adlı hikâyesinde Ertuğrul, var olan türkünün kaynağını göstermemektedir.

“Bir selam gönderdim canan eline
Acep şu günlerde yetişir m’ola
Garip bülbül de hasrettir gonca gülüne
Kavuşup da bir kez ötüşür m’ola” (Ertuğrul, 2018: 45)

Son olarak Aykut Ertuğrul “*Sesler*” adlı hikâyesinde Yemen türküsüne yer vermektedir.

“Burası Muş’tur, yolu yokuştur,
Giden gelmiyor acep ne iştir...”
Ano yemendir gülü çemendir
Giden gelmiyor acep nedendir
Burası Muştur yolu yokuştur Giden gelmiyor...” (Ertuğrul, 2018: 51)

Film: Aykut Ertuğrul, *Ejderha Diyorum Ejderha* adlı hikâyesinde *Çağrı* filmindeki Hz. Hamza sahnesine gönderme yapar. Filmdeki Hz. Hamza sahnesinden bir fotoğrafı dipnot olarak ekler. Bu fotoğraf Hz. Hamza rolündeki Anthony Quinn’a aittir. Metnin içerisinde resim yerleştirerek kolaj tekniği kullanılmıştır.

² Bu metni F. Belma Kurtişoğlu doktora tezinde türkü formu içerisinde incelemiştir. (Kurtişoğlu,2008: 71)

Aykut Ertuğrul, *Yüzyıldan Son Çıkış* adlı hikâyesinde Doctor Who, adlı filme gönderme yapmıştır.

“(...) Doctor Who çıkartmalı iri fincan, kül tablası... Renk renk kalemler, sigara kağıdı, tütün kesesi, Roma’dan aldığım şu zarif defter, sağa sola post it’ler...” (Ertuğrul,2018:30)

Gazete: *Hızır Selamsız’ın Mektubu* adlı hikâyede gerçekte var olan bir haber, gazete kúpürü şeklinde dipnotta verilmiştir. Bu haber üzerinden hikâye kurgusu yapılmıştır. Bu durum kolaj tekniğinden yararlanmaktadır.

Dil: Latince’den Türkçe’ye “bundan sonra, demek ki bundan dolayı” şeklinde çevrilen “Post hoc, ergopropter hoc” söz grubu *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı hikâyede geçmektedir (Ertuğrul, 2018:10). Kaynak belirtilmeden yapılan bir alıntı olduğu için anışturma olarak kabul etmek gerekmektedir.

Tarih: Tarihte Yıldırım Beyazıd’ın sevgilisi olarak bilinen Despina “Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu” adlı hikâyede geçmiştir. Bu hikâyede Ferhat, Despina’ya âşık olmaktadır. Kahramanlar alınarak yeni bir hikâye yazılmıştır. Bu da post modern anlatı tekniklerinden pastişe örneklerdir.

“Şimdi evde. Despina, onu orada bekliyor. Ah siz olanları tam bilmiyorsunuz. Bazen unutuyorum. Ferhat, o esrarengiz kitabın sayfalarında Despina’yla karşılaştı. Yıldırım Beyazıd’ın karısı, Sırp Prensesi Despina’nın bundan tam 600 yıl önce bu kitabın arkasına yazdıklarını okudu.(...)” (Ertuğrul, 2018:13)

Oyun: Aykut Ertuğrul, *Ejderha Diyorum Ejderha* adlı hikâyede Sagat’a gönderge yapmıştır. Buna ek olarak Sagat’ın fotoğrafını dipnotta vermiştir.

“Bacanak, atariye gidek mi? Ben Sagat’ı alırım ha!” (Ertuğrul, 2018: 60)

Sonuç

Aykut Ertuğrul’un *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı hikâye kitabında yoğun bir şekilde başka metinlerle ilişkiler kurduğu görülür. Metinlerarasılığı yeni ve özgün birçok imge ve motif amaçlı kullanan Aykut Ertuğrul, farklı metinleri edebi eser içinde bir oyunun parçası şeklinde değil, izleğin daha net belirlenmesinde bir araç olarak görür. Eserinde üstü kapalı bir biçimde, daha çok sezdirmeye dayalı olarak modernizmin eleştirisini yapar, geleneğe olan bağlılığını ortaya koymaya çalışır. Aykut Ertuğrul’un metinlerarasılığı eserinde teknik açıdan kullanırken geleneksel tahkiyeyi postmodernist bir biçim ve söyleme dönüştürdüğü de söylenebilir. O, Türk ve İslam kültürüne ait birikimlere hikâyelerinde sıkça yer vermiştir. Aykut Ertuğrul; dini hikâyelerden, din büyüklerinin yaşantılarından, halk hikâyelerinden, güncel olaylardan alıntılar yapmış ya da onları dönüştürerek yeni hikâyeler kurgulamıştır. Yöntem ve teknik olarak metinlerarasılığın yazarın söz konusu amacına fırsat verdiği, eserinde hissettirmek istediklerini metinlerarası disiplinle daha rahat ve kolay verebildiği görülebilir.

Aykut Ertuğrul, kültürel olarak varlığı bilinen Ferhat, Despina ve Yıldırım Beyazıd’ı *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* adlı hikâyesinde, Leyla’yı *Dünyanın En Acıklı Hikâyesi*’nde yeniden kurgulamıştır. Tarihi ve edebi kahramanlardan yeni hikâyeler oluşturmuştur. Ferhat’ı, Despina’yı ve Leyla’yı kendi hikâyelerinin bağlamından koparmayarak bugüne getirmiş ve bu çağın fantastik kabul ettiği bir kurguyla yeniden hikâyeleştirmiştir.

Makul Saatler adlı hikâyesinde; İslam inancındaki ölüm gerçekleşikten sonra mezara koyulma anına kadar yaşanacak olayları hikâyesinin içerisinde yer vererek ölmeden önce ölme düşüncesi hatırlatılmak istenmiştir.

Sesler adlı hikâyesinde “Yemen Türküsü”nün hikâyesini tekrar yazmıştır ve gulyabani motifini işlemiştir. Anadolu sözlü kültürünün içinde var olan gulyabani anlatılarının yeniden yazılması metinlerarasılık yönteminin kullanılmasıdır.

Üç Hadis hikâyesinde Peygamber Efendimize ait olan üç hadisi hikâyeleştirmiştir. *Yüzyıldan Son Çıkış*'ta Sezai Karakoç, William Blake, Tanpınar, İsmet Özel, Oğuz Atay alıntıları yapılmıştır. Başka metinlerden alınan bu alıntıları Aykut Ertuğrul'un kendi metninin içerisinde kullanması metinlerarası ilişkilerin çeşitliliğini göstermektedir.

Ejderha Diyorum Ejderha hikâyesinde Tolstoy'a, Hz. Hamza'ya, Sagat'a rastlanmaktadır. *Çağrı* filminden Hz. Hamza'yı oynayan Anthony Quinn'in fotoğrafını ve *Street Fighter* oyununun kahramanı Sagat'ın görsellerini dipnotta vermesi de metinlerarasılıktır.

Hızır Selamsız'ın Mektubu hikâyesinde bir gazete haberi kolaj yöntemiyle işlenmiştir. Metinde görseli verilen gazete kupürünün gerçek bir haber olması kolajın yanı sıra var olan haber üzerinden yeniden yazma hedefinin gerçekleştirildiğinin kanıtıdır. Bu da bir metinlerarasılık yöntemidir.

Zehra'nın Bin İkinci Gece Masalı hikâyesinde *Binbir Gece Masalları*'ndan esinlenilmiştir. Hikâye kahramanı Zehra tıpkı *Binbir Gece Masalları*'ndaki Şehrazat gibi hikâyelerle alakadar olmaktadır.

İnsanların ve Cinlerin Ustası hikâyesinde *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin kahramanları kullanılmıştır. Dede Korkut kahramanlarını bu çağın şartlarında tekrar ele almak amaçlanmıştır.

Aykut Ertuğrul, *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu* hikâye kitabında insanımızın yaşadığı dönemi ve ânını (zamanı) belirleyen ve yönlendiren her unsurun kaynaklarını, etkilenmelerini ve algılarını geniş bir çerçeveden farklı birikim ve tecrübelerden yararlanarak göstermeye, hissettirmeye çalışmış ve bu kadar zengin kültürel çeşitliği eserinde kullanarak bir bilinç oluşturmaya çalışmıştır. Bunu yaparken de güncel olaylardan oyunlara, gazete haberlerinden filmlere ve her tür edebi ve dini metinlere kadar pek çok metni eserinde, anıştırma, pastiş, parodi, ironi ve kolaj gibi tekniklerden yararlanmıştır.

Kaynakça**Kitap:**

- Aktulum, Kubilay. (2000) *Metinlerarası İlişkiler*, İkinci Baskı, Ankara: Öteki Yayınevi.
- Aytaç, Gürsel. (1999) *Genel Edebiyat Bilimi*, Birinci Baskı, İstanbul, Papirüs Yayınları.
- Ertuğrul, Aykut. (2018) *Başlangıçların Sonsuz Mutluluğu*, Birinci Baskı, İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Kolcu, Ali İhsan. (2015) *Edebiyat Kuramları*, Dördüncü Baskı, Konya: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Özel, İsmet. (1997) *Erbain*, İstanbul:Şule Yayınları
- Pala, İskender. (2012) *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Yirmi İkinci Baskı, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Shakespeare.(2008) *Hamlet*, İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- Uyar, Turgut. (2018) *Göge Bakma Durağı*, Otuz Dördüncü Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Yayınları.

Dergi:

- Qasımova, Lale. (2011) “Metinlerarası İlişkiler Açısından Mustafa Kutlu’nun Beşlemesi”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. Sayı:46,ss. 61-86
- Sazyek, Hakan. (2002) “Türk Romanında Postmodernist Yöntemler ve Yönelimler”, *Hece Dergisi- Türk Romanı Özel Sayısı*. Mayıs-Haziran-Temmuz, ss.493-509
- Balci, Yunus. (2004) “Oğuz Atay’ın Romanlarında Kahramanlar” , *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:16, ss. 36-53

Ansiklopedi:

- Sarıçioğlu, Ekrem. “Mehdi”, *TDV İslâm Ansiklopedisi* , Cilt: 5 Ankara: 2003
- Çelebi, İlyas. “YecücMecüc”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:43 Ankara:2013
- Harman, Ömer Faruk. “Ahd-i Atık”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:1 İstanbul:1988

Doktora Tezi:

- Kurtişoğlu, F. Belma. (2008) “Göçmen Kimliği Açısından Boşnak Müzikleri: Trakya ve İstanbul Örneği”, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Yayımlanmamış Tez:

- Kaya, Sümeyra. (2020) “Aykut Ertuğrul’un Hikâyelerinin İncelenmesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.

Elektronik Kaynaklar:

<https://sozluk.gov.tr/?kelime=post%20kavgas%C4%B1> adresinden 24 Aralık 2019 tarihinde alınmıştır.

<https://drive.google.com/file/d/0B4-OvHhh8nW-OXVoLU9IazdndUE/view> adresinden 25 Aralık 2019 tarihinde alınmıştır.